

Пропозиція

Міністерства молоді та спорту України
до проєкту Закону України «Про внесення змін до Кодексу України про
адміністративні правопорушення щодо запобігання та протидії насильству
стосовно дітей»

Ініціатори законопроєкту:
народний депутат України Н. Р. Піпа та інші народні депутати України

(реєстраційний № 9400 від 19.06.2023)
до першого читання

1. Позиція до законопроєкту – підтримується із зауваженнями.

2. Обґрунтування позиції:

1. Проєктом Закону «Про внесення змін до Кодексу України про адміністративні правопорушення щодо запобігання та протидії насильству стосовно дітей» (далі – проєкт Закону) пропонується, зокрема статтю 39¹ викласти в такій редакції:

«Стаття 39¹. Направлення на проходження програми для особи, яка вчинила домашнє насильство, насильство за ознакою статі чи булінг (цькування)

У разі вчинення домашнього насильства, насильства за ознакою статі чи булінгу (цькування) суд під час вирішення питання про накладення стягнення за адміністративне правопорушення має право одночасно вирішити питання про направлення особи, яка вчинила таке правопорушення, на проходження відповідної програми для таких осіб, передбаченої чинним законодавством.»

Тобто норма вищезазначеної статті визначає направлення на проходження програми для особи, яка вчинила домашнє насильство, насильство за ознакою статі чи булінг (цькування).

Проте, в абзаці третьому та четвертому підпункту 1 пункту 2 розділу II проєкту Закону пропонується надати таке визначення термінів, як «програма для особи, яка вчинила булінг (цькування)» та «програма для особи, яка постраждала від булінгу (цькування) або стала його свідком».

Також варто звернути увагу, що проєктом Закону України «Про внесення змін до деяких законів України щодо запобігання насильству та унеможливлення жорстокого поводження з дітьми» (реєстр. № 6393-д від 09.06.2023) (далі – проєкт Закону № 6393-д), внесеного народним депутатом України С. В. Бабаком та іншими народними депутатами України пропонується внести зміни до законів України «Про фізичну культуру і спорт», «Про оздоровлення та відпочинок дітей», «Про культуру», «Про охорону дитинства», «Про освіту», де передбачається визначити механізми унеможливлення жорстокого поводження з

дитиною в закладах, установах та покласти на керівників закладів, установ обов'язків щодо сприяння проходженню особами, які вчинили насильство, стали його свідками або постраждали від нього, відповідної програми для таких осіб, затвердженої в установленому законодавством порядку.

Отже проектом Закону пропонується визначити програми, зокрема, для особи, яка вчинила булінг (цькування) та для особи, яка постраждала від булінгу (цькування) або стала його свідком.

Проте, відповідно до проекту Закону № 6393-д керівники закладів, установ різних напрямів діяльності зобов'язані сприяти проходженню відповідної програми особою, яка вчинила насильство, особою, яка стала його свідком або особою, яка постраждала від нього.

Водночас терміни «булінг (цькування)» та «насильство» різні за значенням.

З огляду на зазначене, потребує уточнення визначення кола осіб, для яких будуть застосовуватися програми, їх види, та ці визначення мають бути ідентичними у проекті Закону та проекті Закону № 6393-д.

Також звертаємо увагу, що у запропонованому визначенні терміну «булінг (цькування)» у проекті Закону – це систематичне вчинення діянь.

Проте як у проекті Закону № 6393-д так і у запропонованій редакції визначення терміну «булінг (цькування)» у пропозиції Мінмолодьспорту до проекту Закону № 6393-д у визначенні цього терміну не міститься таке уточнення як «систематичне вчинення діянь».

Наразі в абзаці шістнадцятому підпункту 2 розділу I проекту Закону визначається, що «під систематичністю розуміється вчинення насильства два і більше разів протягом року.».

У разі доопрацювання терміну «булінг (цькування)» щодо його однозначного визначення в законодавчому полі, абзац шістнадцятий підпункту 2 розділу I проекту Закону потребує виключення.

2. В абзаці п'ятому підпункту 2 розділу I проекту Закону наводиться визначення терміну «булінг (цькування), тобто систематичне вчинення діянь, які полягають у психологічному, фізичному, економічному, сексуальному насильстві, у тому числі із застосуванням засобів електронних комунікацій, що вчиняються стосовно дитини особою, яка є з дитиною учасниками одного колективу, або дитиною стосовно іншого учасника одного колективу».

Варто звернути увагу, що у проекті Закону 6393-д також пропонується визначити поняття «булінг (цькування)».

Отже, у проекті Закону та проекті Закону № 6393-д наводяться різні терміни "булінг (цькування)".

Свою пропозицію щодо визначення терміну "булінг (цькування)" Мінмолодьспорт висловив у позиції до проекту Закону № 6393-д, а саме: «булінг (цькування) – діяння (дії або бездіяльність) учасника (або учасників) колективу, члени якого не перебувають між собою в трудових відносинах, що полягають у психологічному, фізичному, економічному, сексуальному

насилльстві, у тому числі із застосуванням засобів електронних комунікацій, що вчиняються стосовно іншого учасника (або учасників) колективу всупереч волі, бажання, без згоди потерпілої особи (осіб), внаслідок чого могла бути чи була заподіяна шкода ментальному або фізичному здоров'ю потерпілого(лих).».

Різне визначення терміну «булінг (цькування)» у законодавстві може призвести до неоднозначного та помилкового тлумачення при застосуванні правових норм відповідними суб'єктами реагування на випадки булінгу (цькування), що потребує доопрацювання з метою його однозначного визначення.

3. В абзаці сімнадцятому підпункту 2 розділу I проекту Закону визначається, що «під терміном «колектив» розуміється група з двох або більше осіб, які об'єднані (організовані) відповідно до законодавства, з метою: навчання, тренування, творчості, оздоровлення, відпочинку, лікування тощо та не перебувають між собою у трудових відносинах.».

А у проекті Закону № 9363-д визначено термін «колектив – група осіб, які об'єднані (організовані) відповідно до законодавства, з метою навчання, тренування, творчості, оздоровлення, відпочинку, лікування тощо та не перебувають між собою у трудових відносинах», що потребує доопрацювання щодо однозначного визначення цього терміну.

4. В абзаці вісімнадцятому підпункту 2 розділу I проекту Закону визначається, що «під посадовою особою розуміються керівники та працівники закладів, установ, підприємств, організацій, де перебувають діти, у тому числі педагогічні й науково-педагогічні працівники, медичні працівники, тренери, працівники культури та інші працівники, які взаємодіють з дітьми.».

У законодавстві про працю визначення поняття «посадова особа» відсутнє.

Отже, працівників закладів, установ, підприємств, організацій, де перебувають діти, у тому числі педагогічних й науково-педагогічних працівників, медичних працівників, тренерів, працівників культури та інших працівників, які взаємодіють з дітьми, не можна віднести до категорії «посадових осіб».

Слід взяти до уваги, що у проекті Закону № 6393-д пропонується, що невідкладне повідомлення уповноваженого підрозділу органу Національної поліції та служби у справах дітей про випадки жорсткого поводження з дитиною безпосередньо в закладі (установі) покласти на керівника закладу (установи).

Тому варто звернути на це увагу при визначенні змісту статті 173^б.

Пропонуємо абзац вісімнадцятий підпункту 2 розділу I проекту Закону викласти в такій редакції:

«4. Під посадовою особою розуміються керівники закладів, установ, молодіжних центрів, дитячих та молодіжних громадських об'єднань та інших громадських об'єднань, що є суб'єктами молодіжної роботи».

У запропонованій Мінмолодьспортом пропозиції до проєкту Закону № 6393-д щодо доповнення статтею 10¹ Закону України «Про охорону дитинства» було конкретизовано перелік закладів, установ тощо, керівники яких повинні здійснювати таке повідомлення.

З огляду на зазначене проєкт Закону потребує доопрацювання щодо однозначного визначення термінології в законодавчому полі.

Міністр молоді
та спорту України

Вадим ГУТЦАЙТ